Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.13.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie senatorskie Pani Posłanki Ewy Moniki Kaliszuk, złożone na 51 posiedzeniu Senatu 28 stycznia br., proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, że dokonanie w postępowaniu orzeczniczym rozstrzygnięcia dotyczącego wydania osobie w wieku do 16 roku życia orzeczenia o niepełnosprawności następuje zgodnie z przepisami, standardami oraz procedurami określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

Przepisy te określają obowiązujące standardy postępowania w sprawach o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i powinny być stosowane przez powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, zarówno przy kwalifikowaniu danej osoby do grona osób niepełnosprawnych, jak i przy ustalaniu wskazań zawartych w orzeczeniu.

Kwalifikacji dziecka do osób niepełnosprawnych dokonuje się po przeprowadzeniu postępowania orzeczniczego, podczas którego ustalenie niepełnosprawności oraz związanych z nią wskazań następuje na podstawie rzetelnej oceny materiału dowodowego, w szczególności opinii specjalistycznych oraz badania lekarskiego. Celem oceny jest ustalenie ograniczeń funkcjonalnych dziecka i odniesienie ich do ustawowej definicji niepełnosprawności osób poniżej 16 roku życia.

Zgodnie ze wskazaną definicją osoby, które nie ukończyły 16 roku życia, zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy i naruszenie to jest wynikiem wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, które powodują konieczność zapewnienia opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w stopniu większym niż w przypadku zdrowego dziecka w tym samym wieku.

O niepełnosprawności nie decyduje zatem sam fakt występowania choroby, lecz ocena jej wpływu na funkcjonowanie dziecka i zakres koniecznej opieki w odniesieniu do wieku chronologicznego.

Kryteria oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia określa rozporządzenie w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia. Zgodnie z § 1 tego aktu oceny dokonuje się na podstawie stwierdzenia przewidywanego okresu trwania upośledzenia stanu zdrowia przekraczającego 12 miesięcy oraz niezdolności do

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych (samoobsługa, samodzielne poruszanie się i komunikowanie z otoczeniem), która powoduje konieczność zapewnienia dziecku stałej opieki lub pomocy w stopniu przewyższającym opiekę nad zdrowym dzieckiem w danym wieku albo znacznego zaburzenia funkcjonowania organizmu wymagającego systematycznych i częstych zabiegów leczniczych oraz rehabilitacyjnych w domu i poza nim.

Przepis ten wskazuje dwa alternatywne typy kryteriów uznania dziecka za osobę niepełnosprawną. Może to nastąpić zarówno w sytuacji znacznego ograniczenia samodzielności dziecka, jak i w przypadku zachowania zdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb przy jednoczesnym występowaniu poważnych zaburzeń funkcjonowania organizmu wymagających systematycznego leczenia.

W trakcie postępowania orzeczniczego skład orzekający ustala również wskazania zawarte w orzeczeniu, w tym m.in. wskazanie w pkt 7 dotyczące konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby oraz wskazanie w pkt 8 dotyczące konieczności stałego udziału opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ocena spełnienia przesłanek do ustalenia wskazania w pkt 7 musi opierać się na kryteriach wynikających z przepisów prawa. Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych bez pomocy innych osób, w szczególności w zakresie samoobsługi, poruszania się i komunikacji.

Cukrzyca typu I u dzieci jest przewlekłą chorobą metaboliczną wymagającą stałego leczenia. Jej wpływ na funkcjonowanie dziecka jest zróżnicowany i zależy od wieku, etapu rozwoju, przebiegu choroby oraz ewentualnych powikłań. Z tego względu ocena orzecznicza powinna mieć charakter indywidualny.

W przypadku dzieci z cukrzycą typu I ustalenie wskazania dotyczącego konieczności stałej lub długotrwałej opieki jest uzasadnione zwłaszcza u dzieci w wieku przedszkolnym oraz wczesnoszkolnym, w pierwszych latach od rozpoznania choroby, a także w sytuacji współistnienia innych chorób przewlekłych lub innych okoliczności wpływających na zakres zależności dziecka od opiekuna.

Zgodnie z zaleceniami Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego dzieci powyżej 10 roku życia powinny stopniowo przejmować większą odpowiedzialność za kontrolę choroby, w tym wykonywać pomiary glikemii, interpretować ich wyniki oraz aplikować insulinę. Nie wyklucza to jednak możliwości ustalenia wskazania w pkt 7 także u dzieci starszych, jeżeli przemawia za tym ich indywidualna sytuacja zdrowotna.

Uprzejmie informuję, iż obecnie prowadzone są prace mające na celu kompleksową przebudowę systemu orzekania o niepełnosprawności. Przygotowywana reforma zakłada dostosowanie systemu do aktualnych potrzeb społecznych, w tym wprowadzenie rozwiązań umożliwiających bardziej adekwatną ocenę stopnia funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz ich potrzeb w zakresie wsparcia.

Zaznaczam przy tym, że pytania dotyczące możliwości wprowadzenia dodatkowych środków lub form wsparcia organizacyjnego dla szkół przyjmujących dzieci z cukrzycą typu I niezależnie od posiadania przez nie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, a także zagadnienia odnoszące się do planowanych rozwiązań w zakresie wprowadzenia jednolitych, wiążących standardów opieki zdrowotnej nad dziećmi z chorobami

przewlekłymi w placówkach oświatowych - w tym dotyczących odpowiedzialności za wykonywanie czynności medycznych - pozostają we właściwości Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Zdrowia.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

tel.222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa